

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MORSØ
GYMNASIUM
1989

Praktiske oplysninger:

Morsø Gymnasium, Limfjordsvej 95, 7900 Nykøbing Mors, tlf. 97 72 22 88

Lærerværelsets telefon: 97 72 28 29

Rektor:	<i>Lars Scheibel. Træffes i skoletiden, bedst efter aftale</i>
Administrativ inspektør:	<i>Kurt Sonne Thomsen</i>
Boginspektører:	<i>Helle-Vibeke Jacobsen og Poul Erik Jacobsen</i>
AV-inspektør:	<i>Jørgen Bach Christensen</i>
Bibliotekar:	<i>Mogens Pedersen</i>
Skemalæggere:	<i>Christian Madsen og Kurt Sonne Thomsen</i>
Datavejledere:	<i>Jens Peter Diget og Frans Øvre</i>
Studievejledere:	<i>Ole Johansen, Jan Juul Larsen og Lauge Larsen</i>
Sekretærer:	<i>Anna Grete Jensen og Kirsten Spanggaard</i>
Lærerrådsformand:	<i>Ole Johansen</i>
Tillidsrepræsentant:	<i>Claus Pindstrup</i>
Pedel:	<i>Hans Nielsen, privat tlf. 97 72 33 65</i>
Pedelmedhjælper:	<i>Kurt Pedersen, privat tlf. 97 74 18 32</i>

Årsskriftsudvalg:

Eva Storgaard, 2b, Camilla Elg, 3x, Poul Riis, Per Mikkelsen, Karin Thomsen, Vibeke Sørensen, Marianne Villaume, Kaj Nysted, Lars Scheibel

Forside samt tegninger udført af *Flemming S. Vestergaard*.

Morsø Gymnasium
1989

Indholdsfortegnelse

Velkommen til Morsø Gymnasium	<i>side 3</i>
Råd og udvalg	<i>side 4</i>
Interview med vores zambiske gæstelærer	<i>side 7</i>
James Watt i Nykøbing	<i>side 12</i>
Skolens personale	<i>side 15</i>
Ekskursioner og studierejser	<i>side 20</i>
Årets aktiviteter	<i>side 27</i>
Skoleregister	<i>side 32</i>
Studentereksamen 1989	<i>side 36</i>
Studentereksamen 1988	<i>side 39</i>

Velkommen til Morsø Gymnasium

Kære nye elev

Enhver skole har sin egen kultur, sin egen måde at gøre tingene på. Det gælder også Morsø Gymnasium, som snart fylder 50 år. Læs hæftet her grundigt igennem, så vil du finde svar på de fleste af de spørgsmål, som du sikkert har. Vil du vide mere, så spørg dine klassekammerater, de gamle elever, dine lærere, din studievejleder, sekretærerne på kontoret, pedellerne, kantinedamerne og selvfølgelig rektor. Vi vil gøres vores til, at du må falde godt til på gymnasiet.

Skulle du føle omstillingen lidt for voldsom, må du trøste dig med, at erfaringen viser, at alle hurtigt overvinder vanskelighederne.

Der vil i de kommende år blive stadig større efterspørgsel efter unge på arbejdsmarkedet. Alle vil få brug for at kunne omstille sig til nye vilkår og nye jobs. En solid bred uddannelse i sprogfag, kulturfag og naturfag er et godt udgangspunkt for at kunne klare sig i et omstillingsfund. Gymnasiet giver dig netop en sådan uddannelse.

Ud over den egentlige undervisning foregår der en række aktiviteter på skolen, som jeg varmt vil anbefale, du deltager i. Det kan være arbejdet med elevråd, skoleblad, festforening, musik- og idrætsarrangementer, formningsaktiviteter osv., osv. Det vil være værdifuldt for dig selv at deltage – og det vil være værdifuldt for skolens liv.

Jeg håber, du vil få 3 gode år her på skolen. Vel mødt efter sommerferien.

Lars Scheibel

Råd og udvalg

Elevrådet ..?

Ja, hvad har elevrådet egentligt lavet det forløbne år? En ting synes helt sikkert: Det er der alt for få elever, der bekymrer sig om! Den generelle interesse for elevrådsarbejde og -deltagelse nærmer sig nulpunktet, og aktiviteterne er ligefrem proportionale hermed. Det bekymrer forhåbentligt flere end det undrer ..?

Vi startede ellers ganske pænt efter sommerferien. De fleste klasser var repræsenterede ved møderne, og ved valg af formænd (en fra hvert klassetrin), sekretær, kasserer og personer til udvalgsposter, var der også en rimelig interesse.

Det første punkt af »betydning«, var medlemskab i elevorganisationen DGS (Danske Gymnasieelevers Sammenslutning). Der gik meget hurtigt politik i diskussionen på grund af organisationens tilknytning til venstrefløjen, og da interessen i klasserne i øvrigt var ret begrænset, gik ideen om medlemskab i glemmebogen.

Bertel Haarders forslag i efteråret til besparelser på gymnasieområdet behandledes selvfølgelig i elevrådet. Alle skolens elever samledes en time til information og diskussion, men også her var meningerne delte og det blev aldrig til yderligere aktiviteter ...

Den største arbejdsindsats ydede elevrådet i forbindelse med Operation Dagsværk, som er beskrevet andetsteds. Det gav jo trods alt et rimeligt resultat.

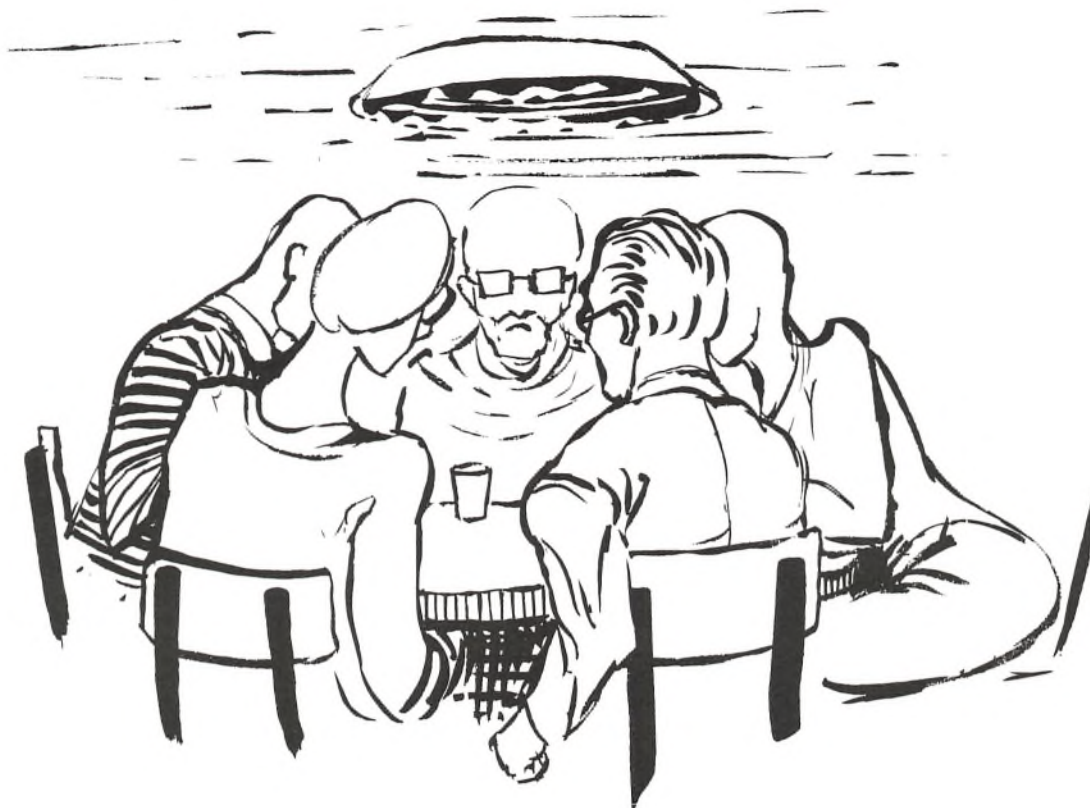
Men det var som om kræfterne herefter var sluppet op. Elevrådet havde lænet sig op ad nogle personer, der nu trak sig efter oplevelsen af hvilken arbejdsbyrde, der fulgte med det ansvar, de havde påtaget sig. Sekretæren var en undtagelse, og blev efterhånden det faktiske samlingspunkt på møderne, hvor deltagelsen samtidig skrumpede ind til et minimum.

Tilbage står spørgsmålet: Hvorfor? Og en bekymret, demokratisk indstillet rektor.

For hvorfor ligner blomsten af Danmarks ungdom til forveksling en samling sløve padder? Hvad er det for en alarmerende ukritisk indstilling til hverdagen og alt hvad den rummer af bestemmelser, besparelser, indskrænkninger, pålæg og begrænsninger?

Nogle samfundsfaglige 2. g-klasser har fået til opgave at forsøge at besvare disse spørgsmål, komme med forslag til arbejdsområder og -metoder til elevrådet. I det hele taget sætte gang i diskussionen om elevråds»problemet« på skolen. Jeg vil gerne bidrage ...

Det har været anført, at problemet er, at eleverne ikke *ved*, hvilke muligheder, de har for medbestemmelse og indflydelse gennem elevrådet. Jeg vil nu sætte spørgsmålstegn ved det reelle i disse indflydelsesmuligheder, eller for at sige det på en anden måde: Deres værdi inden for de givne økonomiske og strukturelle rammer. Hvad er det egentligt vi kan være med til at bestemme? Det er min opfattelse, at det er sager uden særlig betydning, fordi de grundlæggende

retningslinier for al aktivitet i megen vid udstrækning er fastlagt »ovenfra«. Og så begynder kravet om »elevdeltagelse« at ligne krav om demokrati for demokratiets skyld. Tanken bag er måske, at dette har berettigelse, for at vi skal lære at »deltage aktivt i samfundsudviklingen generelt«. I praksis er det imidlertid meget svært, for det er form uden indhold.

Noget andet, der har betydning for elevernes forhold til skolen som institution, er uddannelsens »nødvendighed«. Som det er i Danmark i dag, er studentereksamen eller lignende blevet påkrævet som adgang til de videregående uddannelser, man skal have for at undgå arbejdsløshed osv. Eleverne går ind på institutionens (og samfundets) præmisser for at opnå de karakterer og den uddannelse, de ønsker. De fastlåses

i en konkurrencesituation, som ikke levner meget overskud til arbejdsopgaver derudover.

Det er noget af en udfordring, man tager op, når man vil forsøge at øge elevernes interesse for elevrådsarbejde. Men hvem ved? Måske lykkes det alligevel at få rusket liv i de sløve padder ..?

Camilla Elg, 3.x

Lærerrådet

Alle skolens lærere er medlemmer af lærerrådet, som samles ca. en gang om måneden for at drøfte emner og problemer, der vedrører lærernes arbejde. Lærerrådet kan tage stilling til og udtale sig om en lang række af sager, der angår skolens dagligdag. F.eks. skal spørgsmål som

budget, stillingsopslag, ændringer i ferieplan, aktivitetsdage, studieuger og omfanget af årsprøver lægges frem for lærerrådet.

Lærerrådet vælger hvert år en formand, der leder møderne og varetager, hvad der måtte være af løbende forretninger. Formand for det kommende skoleår er Ole Johansen. Desuden vælges en næstformand og en sekretær.

Der vil i de fleste af de sager, der behandles i lærerrådet, være mulighed for, at elevrepræsentanter kan deltage i debatten, dog uden stemmeret.

Fællesudvalget

Fællesudvalget er kontaktudvalg mellem rektor, lærerråd, elever og en repræsentant for det tekniske og administrative personale. FU består af 4 elever, 4 lærere, rektor samt pedel Hans Nielsen. Elevmedlemmer, som ikke nødvendigvis er medlemmer af elevrådet, vælges snarest efter skoleårets begyndelse. Elevrådsformanden er født medlem.

Det er FU's opgave gennem gensidig information og forhandlinger at fremme samarbejdet mellem lærere og elever. Udvalgets arbejdsområde er meget bredt, idet alle skolens forhold (undtagen dem, der vedrører enkelte elever eller lærere og skolens fag- og timefordeling) kan optages på dagsordenen.

To af de vigtigste områder, hvor FU har kompetence til at afgøre sager, er faciliteter for elever og fællesarrangementer.

Alle elever og lærere kan få optaget sager på FU's dagsorden ved henvendelse til et FU-medlem. Udvalgets betydning og indflydelse bestemmes (i høj grad) af den opbakning, det får fra lærer- og elevside.

Skolerådet

I september måned 1988 var der atter valg til skolerådet. Resultatet blev følgende:

1. 1 amtsrådsmedlem: *Harry Nielsen*.
2. 2 forældrerepræsentanter, valgt for 2 år, dog kun forældre til elever, der på valgdagen endnu ikke er fyldt 18 år, har valget og er valgbare.
Valgt blev *Lis Junker Pedersen* og *Niels Eske Nyhus*.
3. Rektor: *Lars Scheibel*.
4. Formanden for lærerrådet samt yderligere en lærer: *Ole Johansen* og *Kurt Sonne Thomsen*.
5. 2 elever valgt af og blandt skolens elever: *Henrik Dolmer*, 1y, og *Michael Dahlgaard*, 2y.
6. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere på skolen: *Hans Nielsen*.

På mødet i januar valgtes Niels Eske Nyhus som formand og Lis Junker Pedersen som næstformand for skolerådet.

Rådets vigtigste formål er at virke for et samarbejde mellem skole og hjem. Formelt sikres dette ved at skolerådet afholder ca. 3 møder om året. Den reelle værdi af rådets arbejde ligger i, at der her er etableret et forum, hvor elever, forældre, lærere, rektor, det teknisk-administrative personale sammen med repræsentanten for Viborg amtskommune »tvinges« til at diskutere forhold, der vedrører forbindelsen mellem skole og hjem på en afslappet måde.

Selvfølgelig kan skolerådet også behandle andre emner end det ovennævnte. Her skal blot nævnes: Budgettet, stille forslag til amtsrådet i konkrete sager, medvirke til løsning af sociale opgaver, der er knyttet til skolen osv.

Interview med Gertrude Kacha - vores zambiske gæstelærer

I perioden fra efterårsferien til juleferien 1988 havde vi på Morsø Gymnasium en zambisk gæstelærer på besøg. Hun bor i Choma i Southern Province, men stammer oprindeligt fra den nordlige del af landet. Hun er 36 år gammel og har i 70'erne suppleret sin »secondary school«-

uddannelse (gymnasieniveau) med flere ophold på Teacher Training Colleges (for lærereksaminer). Da hun rejste til Danmark, havde hun allerede undervist flere steder i Zambia, både i kobberbæltet og i landdistrikter.

Kort om nationen Zambia

Zambia blev en selvstændig republik den 24. oktober 1964. Før da hed regionen Nordrhodesia og var en engelsk koloni. Koloniseringen begyndte allerede i 1700-tallet og omkring 1900 var den totalt på engelske hænder.

Landet er på 752.000 km², svarende til 17 gange Danmarks areal. Indbyggertallet er på 7,5 mill., hvilket giver en befolkningstæthed på 10 indbyggere pr. km². Det er et lavt tal sammenlignet med Danmarks. Men kun 52.000 km² er landbrugsareal. Det betyder en tæthed på knap 150 personer pr. km² landbrugsareal. Det tilsvarende tal for Danmark er godt 180. Denne sammenligning er mere realistisk.

Zambia må betegnes som et u-land med de karakteristika, der gælder for den type af lande: stort fødselsoverskud, høj spædbørnsdødelighed, lav gennemsnitslevetid, svagt udviklet sundheds- og socialvæsen, en del analfabeter, lavt høstudbytte pr. arealenhed, svagt udbygget industriel sektor og infrastruktur, en lille handelsomsætning med udlandet.

På ét område adskiller Zambia sig fra et traditionelt u-land, nemlig med hensyn til bybefolkningens andel af den samlede befolkning. I dag

Gertrude Kacha underviser

bor ca. 50 % af landets indbyggere i byer. Det svarer til tallet for flere syd- og østeuropæiske lande. I Danmark er tallet 85 %. Men det er vanskeligt at sammenligne sådanne tal direkte, idet definitionen på, hvad der kaldes en by, er forskellig fra land til land. Efter afrikanske forhold er tallet meget højt. Blandt flere årsager dertil kan nævnes et par væsentlige: 1. Kobberminerne, 2. Vanskelighederne ved at klare sig i landdistrikterne, hvilket giver flugt til byerne, selv om levevilkårene i disse ikke er gode. Der er stor mangel på egentlige boliger, og arbejdsløsheden er stigende.

Kobberproduktionen, der foregår i NV i provinsen Copperbelt, er af vital betydning for landet. I midten af 1980'erne udgjorde kobber over 90 % af den samlede eksportværdi. Det er åbenbart, at en så voldsom afhængighed af et produkt er uhyre økonomisk farlig. De faldende kobberpriser i de seneste år har da også forværret landets situation.

Der er således god grund til at støtte folk fra et tidligere koloniland, der har svært ved at rive sig ud af kolonitidens afhængighed. Et land, der kunstigt er skabt af europæerne. Der er 7 hovedsprog og i alt omkring 70 etniske grupperinger. Engelsk er derfor landets hovedsprog.

Hvorfor Danmark?

Hvordan gik det til, at du kom til Danmark?

Det var egentlig en tilfældighed, at det lige netop blev Danmark, men jeg havde lyst til at gøre noget andet end de fleste af mine landsmænd, som tager til England, fordi Storbritannien koloniserede os. Så da jeg en dag så et opslag på vores lærerværelse, tog jeg hjem og diskuterede det med min mand og sendte en ansøgning til Lusaka. Jeg blev derefter indkaldt til et interview sammen med 100 andre og troede ikke, jeg

havde en chance! Men jeg kom altså på listen over ti udvalgte, og en dag blev jeg ringet op af den danske Danida-medarbejder Hanne Nisted, som sagde: »Du er den ene af de to heldige, der er blevet udvalgt til at komme til Danmark!« Jeg fik travlt med en masse forberedelser – og pludselig stod jeg her i Danmark!

Gjorde du dig nogen særlige tanker om Danmark?

Jeg må ærligt indrømme, at jeg var lidt bange for at komme til et europæisk land. Fra zambiere, der har været i England, havde jeg fået det indtryk, at det var svært at komme ind på livet af folk og blive accepteret på lige fod. Men jeg må sige, at jeg i Danmark er blevet glædeligt overrasket! Overalt er jeg blevet modtaget med en fantastisk varme, imødekommenhed og hjælpsomhed, så mine bange anelser er blevet gjort helt til skamme. Det har jeg ikke mindst oplevet her på stedet. Det gode klima på Morsø Gymnasium har gjort dette til et dejligt arbejdssted for mig, både fagligt og menneskeligt.

Gymnasiet – i Danmark og Zambia

Hvis du skulle fremhæve nogle iøjnefaldende forskelle mellem en zambisk og en dansk gymnasieklasse, hvad ville du så nævne?

Noget af det mest presserende, man oplever i Zambia sammenlignet med Danmark, er mangelen på alt udstyr, selv noget så banalt som stole. Der er elever, der må deles om én stol eller om ét bord. Overheadprojektorer, båndoptagere, video og kopieringsmaskiner eksisterer selvfølgelig slet ikke, og det bevirker, at der ikke findes noget, man kunne kalde pædagogik i dansk forstand. Selve det at skrive noter til eleverne på tavlen eller duplikatoren er utrolig tidkrævende, men man kan blive nødt til det, fordi selv lærebøger kan mangle. Vi kan simpelt hen have svært ved at opfylde bekendtgørelser-

nes bestemmelser om, hvad vi skal læse. Men selvfølgelig er der da også lighedspunkter, f.eks. at vi pædagogisk tager udgangspunkt i elevernes ståsted.

Hvad med elevernes opførsel – er den anderledes her?

Eleverne her er bestemt søde, venlige og disciplinerede; de er meget høflige i en undervisningssituation. Men jeg må indrømme, at det er uvant for mig at se elever stå og ryge offentligt eller stå og kysse hinanden. Det er en privat affære i Zambia.

Hvoraan er den skole, du er ansat på i Zambia?

Den er meget stor i forhold til Morsø Gymnasium. Vi har 1500 elever og 63 lærere. Det er en kostskole, hvor lærerne bor på området (dog ikke jeg selv, da min mand har en dyrlægepraksis). Vi har eleverne fra 8. til 12. klasse.

Hvordan er undervisningen tilrettelagt?

Vi har 9 timer om dagen på hver 40 minutter. Vi begynder kl. 7.30 om morgenen og underviser så syv lektioner, hvorefter vi holder frokost fra kl. 12.40 til 14, og derefter har vi 7. og 8. time. Vi har ingen frikvarterer mellem timerne, kun en pause midt på formiddagen.

Hvordan ser folk på betydningen af skolegang?

I dag betragtes uddannelse som meget vigtig, og stort set alle forældre sørger for, at deres børn får en solid skolegang. I modsætning til tidligere, hvor piger ikke gik i skole, får pigerne nu også en videregående skolegang. Der er faktisk mange »secondary schools« (for 8.-12. skoleår) for piger alene. Så man har bestemt erkendt betydningen af skolegang – blot er faciliteterne utilstrækkelige.

Hvad kan du bruge dine erfaringer til, når du kommer hjem?

Jeg vil fremsætte forslag til den zambiske regering om at anskaffe nogle af de nyttige hjæl-

pemidler, som jeg har set her i Danmark, og selv om man vil indvende, at det vil blive dyrt, vil jeg argumentere for, at det vil gavne de kommende generationer. Desuden skal jeg hjem og deltage i seminarer, hvor jeg kan videregive mine erfaringer til andre lærere.

Hjælpen fra Vesten

På hvilke andre områder end uddannelse har vestlige lande ydet Zambia hjælp?

Vi har mange hvide, som kommer alle steder fra i verden for at sætte projekter i gang af forskellig art. Der er f.eks. mange danskere, som hjælper med at effektivisere landbruget, og vi har specialister til at vejlede i brugen af moderne maskiner. Der skyder også nye industrier op som f.eks. tekstilfabrikker, og det sker med andre landes hjælp.

Hvor god har hjælpen så været?

Vi er meget taknemmelige for den, og den har også givet gode resultater. Vores kobberindustri er stærkt svækket, og derfor må vi satse mere på landbruget, og her har vi opnået store forbedringer, som vi bl.a. kan takke danskere for.

Men det skal indrømmes, at vi også har været ude for, at man har sendt os produkter, som vi i

Forrådshus i en zambiansk landsby

vor uvidenhed) har taget for gode varer, men som har vist sig at være skadelige (f.eks. ukrudtsbekæmpelsesmidler).

Personligt mener jeg, at Zambia har størst gavn af udvekslingsbesøg som mit eget, fordi man får en masse viden og erfaring, som vi kan bruge, hvis man vil lytte til os. Jeg tror, jeg har lært mere under mit ophold, end en forretningsmand nogen sinde lærer på en forretningsrejse – bl.a. på grund af den tætte menneskelige kontakt over et længere tidsrum.

Kvinders og mænds arbejdsforhold i Zambia

En typisk arbejdsdag for en landsbykvinde i Zambia

Står op kl 5.00

Går til marken (barn på ryggen) ½ time

Markarbejde 9½ time

Samler brændsel på vejen hjem 1 time

Madlavning 2½ time

Vandhentning ¾ time

Vask ¾ time

I seng kl. 21.00

Arbejde 15 timer

Hvile 1 time

Søvn 8 timer

Kilde: Skema fra Afrika i kort og tal, MS 1979, s. 24.

Kan du genkende den arbejdsbeskrivelse, som fremgår af skemaet?

For en kvinde i landsbyerne passer tallene også i dag.

Vil du give en kort fremstilling af kvindernes rolle i den samfundsmæssige reproduktion?

De zambiske kvinder får generelt mange børn; det gælder især kvinder på landet. Man får normalt 7-10 børn. Det er kvindernes rolle at stå for opdragelsen i de første år, bl.a. skal de give børnene et sprog. Det er vigtigt for at fastholde traditionen. Der er syv vigtige sprog i Zambia og dertil naturligtvis flere dialekter,

Traditionelt følger pigerne deres moder i dagligdagen, og drengene følger faderen, når de kommer over de første leveår. Det er en situation, der fortsætter til ægteskabet. Drengene spiser sammen med faderen, lærer at lave redskaber, er med, når markerne skal pløjes, og på fiskeri og jagt. Pigerne spiser sammen med moderen, hjælper med husarbejdet – indsamling af brænde, madlavning, opvask, rengøring – og med at så og plante i markerne.

Det, som mand og kone er fælles om, er, at de går *sammen* til og fra marken. Men når arbejdet er forbi, kan manden hvile, mens konen skal samle brænde, lave mad og gøre andet husarbejde.

I byen finder man den traditionelle opdeling, således at pigerne er med i moderens arbejde, og drengene hjælper faderen med haven og taler med ham i dagligstuen. Det er i hvert fald udelukket, at drenge og mænd deltager i køkkenarbejdet. Normalt spiser dog alle i familien sammen.

Den sidste del af reproduktionen angår de gamle. Der findes ingen institutioner (alderdomshjem, plejehjem). De gamle bliver passet af enten børn eller børnebørn eller andre i familien. Det er en pligt, at alle i familien deltager i de gamles underhold, enten med besøg eller mate-

rielle goder, incl. penge. Både mænd og kvinder deltager.

Vil du fortælle om arbejdsfordelingen i din egen familie?

Det daglige arbejde i hjemmet udføres af husmoderen. Vi har ansat en mand – 25 år – primært til at se efter børnene, som vi har seks af. Når jeg kommer hjem fra skole sidst på eftermiddagen, overtager jeg pligterne med børnene og madlavningen. Min mand kommer normalt ikke meget i køkkenet. Han tager sig af haven og passer vores fjerkræ. I regntiden deltager han i markarbejde. Den traditionelle kønsopdeling eksisterer altså stadig i vores hjem.

En relativ stor procentdel af Zambias befolkning bor i byerne. Kan du nævne årsager dertil og følger deraf?

Det er især mænd, der rejser til byen og til kobberbæltet. Der er generelt underbeskæftigelse på landet, hvilket fører til vandringer. Ofte er det de fattigste, der vandrer. De ser ikke muligheder for at klare familiens underhold og prøver at skaffe sig arbejde i byerne eller i kobberminerne. Jeg tror ikke, det betyder så meget for Zambias fødevarerproduktion. De, der rejser, har i forvejen svært ved at klare sig som landmænd. Problemet opstår specielt i de berørte familier, fordi kvinderne stadig ikke kan producere nok til de tilbageblevne.

Hvordan var det muligt for dig at få en videregående uddannelse?

Er der specielle traditioner i din familie?

Nej, der er ingen traditioner i min familie. Jeg har været heldig. Jeg er født og opvokset i byen sammen med min mor og min bror. Min far døde, da jeg var fem år gammel. Min mor er en

Den traditionelle arbejdsdeling

speciel kvinde. Hun indså, at det var vigtigt, at min bror og jeg fik en god uddannelse. Derfor arbejdede hun meget hårdt for at skaffe penge til os. Det lykkedes, så min bror i dag er dyrlæge og jeg selv lærer. I dag er min mor rejst tilbage til den landsby i Nordzambia, hvor hun kom fra.

Du fortalte engang, at du ville flyve mange zambiske mænd til Danmark, hvis du havde råd. Hvorfor ville du det?

Mændene skulle se, hvordan man kan tage hensyn til hinanden i familien og måske indse rimeligheden i at hjælpe kvinderne i det daglige arbejde. Hvis de ser og hører, at situationen *kan* være anderledes, vil de måske begynde at tænke på, at der skulle samarbejdes mere mellem kønne. Men det er klart, at det vil ske meget langsomt. Det traditionelle forhold mellem mand og kvinde ændres ikke foreløbig, men jeg tror, det ville gå hurtigere, hvis mændene kom til Danmark og så nogle af de situationer, jeg har set her! – Mange vil simpelthen tvivle på, at det kan være sandt, hvad jeg fortæller om arbejdsdelingen hos jer!

*Jette Anker-Møller, Kaj Nysted
og Kjeld Thorsen*

James Watt i Nykøbing

James Watt blev født den 28. april 1862 i Nykøbing på Mors. Vås, vil den historisk og teknisk orienterede straks tænke, for navnet James Watt er jo uløseligt knyttet til den skotte, der o. 1770 »opfandt« dampmaskinen. Nykøbings James Watt fik da også efternavnet Christensen, idet forældrene hed Marie og Niels Andreas Christensen. Hvordan kunne forældre med så gode og gamle fornavne finde på at lade deres søn døbe James Watt Christensen? Faderen var og er bedre kendt som den N. A. Christensen (1830-1914), der i 1853 lige ved siden af byens nye rådhus havde påbegyndt et lille jernstøberi. Kraftkilden var i de første år en hestegang, men i 1862 fik jernstøberen råd til at anskaffe en dampmaskine på 6 hestekræfter. Den blev prøvekørt samme dag, som sønnen blev født, og kan man finde et bedre bevis på beundringen for den teknologiske udvikling end denne navngivning?

Industrialisme og fagbevægelse

I »Vejledende retningslinier« til den nye bekendtgørelse for historie hedder det: »Lokalhistorie må betragtes som en frugtbar tilgang til at forstå væsentlige træk i samfundsudviklingen. Mange af disse træk kan konkret anskueliggøres i det nære samfund, hvorved sammenhængen mellem den »lille« og den »store« historie belyses«. Også betydningen af »et for eleverne kendt og overskueligt milieu« betones.

I forbindelse med den danske industrialise-

ring og arbejderbevægelsens historie har jeg flere gange benyttet en konflikt på jernstøberiet i Nykøbing i 1896. Forhåbentlig vil det fremgå af det følgende, at det alene af saglige grunde er berettiget at inddrage lokalhistorie i undervisningen. Men kan det også øge elevernes interesse? Det er mit indtryk, at det er tilfældet, hvad der fremgår af elevreaktioner som disse: »At det er lokalt, det betyder noget«, »det giver mere lyst«, »det bliver mere nærværende«, »det giver interessen en tak opad«. Men tilbage til det gamle Nykøbing.

De omfattende ændringer i dansk erhvervsliv i slutningen af det 19. årh. afspejles i jernstøberiets vækst. Der var stigende afsætning af kakkellovne, komfurer, gryder, jernvinduer og forskellige landbrugsredskaber. I 1872 havde fabrikken en arbejdsstyrke på 55 mænd over 18 år, 5 mellem 13 og 18 år samt et barn under 13 år. 61 arbejdere var et højt tal. Til sammenligning kan nævnes, at der ikke var noget jernstøberi i Skive, og at jernstøberiet i Thisted kun beskæftigede 14 mand. N. A. Christensens jernstøberi og Th. Damborgs tobaksfabrik fra 1858 skabte et industrielt milieu og grundlaget for en faglig og politisk arbejderbevægelse i Nykøbing.

Arbejderne var fordelt på tre hovedgrupper: smede, formere og støberiarbejdere. De to første grupper var faglærte arbejdere, mens støberiarbejderne var ufaglærte. Som andre steder organiserede de faglærte sig først, smedene i 1889 og formerne i 1890. Arbejdsmændene fik først stif-

tet deres fagforening i 1895, men så tog de også fat under ledelse af tobaksarbejder J. C. Petersen. Da arbejdsmændene på jernstøberiet i maj 1896 krævede en lønforhøjelse på 3 øre i timen, fra 19 til 22 øre, sagde fabrikanterne stop og lukkede fabrikken. På den tid svingede lønnen en del fra år til år, afhængig af tidernes gunst eller ugunst. Lønnen var lige siden 1853 blevet fastlagt ved direkte aftaler mellem virksomheden og den enkelte arbejder.

Hvorfor arbejdskamp?

Konflikten drejede sig for det første om forhandlingsretten, gamle og nye principper kolliderede. Siden 1887 boede N. A. Christensen i København, og den daglige ledelse lå nu hos jernstøberens kompagnon, direktør K. E. Messerschmidt. Ledelsen var »villig til at forhøje de lavestlønnede arbejders løn, men ønskede ikke at forhandle herom med arbejdsmændenes fagforenings bestyrelse, derimod med fabrikkens egne arbejdere«. Det andet væsentlige stridspunkt var spørgsmålet om faggrænser. Arbejdsmændene var utilfredse med, at fabrikken havde ansat for mange formerlærlinge, som ofte kunne tjene mere end de selv, som »må gå ved det mest ubehagelige og sundhedsfarlige arbejde«.

For det tredje opstod problemet om den indbyrdes solidaritet. Konflikten skyldtes som nævnt arbejdsmændenes lønkrav, men når fabrikken lukkede, blev jo også formere og smede arbejdsløse. Det var dengang muligt at få nye arbejdere («skruibrækkere»), men ville de faglærte acceptere det? Her svarede formerne klart nej, hvorimod smedene ikke gav noget endeligt svar. Allerede nogle dage tidligere havde smedene erklæret sig villige til at genoptage arbejdet. Sammenholdet blev dog ikke sat på yderligere prøve fra fabrikanternes side.

Formeriet lå i 1914 i den gamle del af fabrikken. (Morsø lokalhistoriske Arkiv).

Jernstøberiet var i 1896 blevet så stort, at ca. 200 arbejdere var ramt af konflikten. Morsø Folkeblad anslog, at 600-700 voksne og børn var arbejdskampens ofre. Hertil kom de indirekte virkninger: »Hvem det går ud over, er slagterne og de handlende«. Vel netop på grund af støberiets helt afgørende betydning for byen, som i 1890 havde 3600 indbyggere, forsøgte man en mægling. To af Nykøbings største håndværksmestre forsøgte at mægle, dog uden resultat. Et interessant forsøg, som også kendes fra storlockouten i 1899. Først i 1910 oprettedes Forligsinstitutionen og Den faste Voldgiftsret.

Da mæglingen foregik, havde konflikten varet i 10 dage, og det så altså mørkt ud, alligevel ophørte arbejdsstandsningen blot 5 dage senere. Hvordan blev det muligt?

Som nævnt havde direktør Messerschmidt nægtet at forhandle med fagforeningen, men den 21. maj modtog han ikke desto mindre i sin private bolig repræsentanter fra den lokale fagbevægelse, fra formernes og arbejdsmændenes

forbund og fra provinsfabrikantforeningen til forhandlinger. Disse endte hurtigt med lønførhøjelser til især de lavestlønnede. Også på andre områder sejrede arbejderne, f.eks. fik arbejdsmændene nu for første gang ekstra betaling for overarbejde, 25 % efter kl. 18. Det havde smedene forlængst fået gennemført!

Straks opstod dog en ny vanskelighed, idet smedene ikke ville finde sig i, at de ikke havde fået løn under arbejdsmændenes kamp. Og smedene var stærke – også i 1896! De gik bare til deres hovedorganisation, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, hvis formand opsøgte selveste N. A. Christensen i København. Ved direkte forhandling med jernstøberen opnåede han, at smedene fik 21 kr. i erstatning for tabt arbejdsfortjeneste: »Efter denne indrømmelse erklærede smedene sig villige til at gå i arbejde med fabrikens øvrige arbejdere«. (»Social-Demokraten«).

Avisernes holdning

Jernstøberiets arkiv fra denne periode er desværre gået tabt, men takket være en fyldig behandling i dagspressen kan konflikten følges ret nøje. Morsø Folkeblad gik klart ind for fagforeninger, det roste de lokale faglige ledere for deres besindighed og kaldte konflikten en lock-out. De fleste citater i denne artikel er fra Folkebladet. Og det var absolut ikke alle venstremænd, der var enige med bladets redaktør, Henrik Fog, når han skrev: »Al forretningsdygtighed, handelstalent, opfinderevne, al kapital, kort sagt alt det, som virksomhedens ledere kan råde over, er ikke nok til at holde fabrikken i gang, når arbejderne mangler. Det er dem, der må bringe det hele til udførelse. Og arbejderne er dog levende mennesker med menneskeret, ikke maskiner«.

Højres organ, Morsø Avis, fik tydeligt sine oplysninger fra jernstøberiets ledelse, men giver alligevel en afbalanceret skildring. Avisen lagde dog ansvaret på arbejderne og bruger aldrig ordet lockout. Redaktør Andreas Nielsen så imidlertid straks det nye og vigtige i sagen: »Tilsyneladende er det nu ikke så meget lønspørgsmålet, det drejer sig om, som det er principspørgsmålet: Skal principalerne have ret til at ordne sagen i mindelighed med arbejderne, eller skal fagorganisationen være den, der bestemmer«.

Den »lille« historie

Arbejderne på N. A. Christensens jernstøberi måtte gennem 3 hårde arbejdskampe på kun 4 år. I 1897 varede en lockout i jernindustrien 13 uger, og i 1899 kom den også i international målestok store og landsomfattende lockout, som gennem Septemberforliget førte til, at fagbevægelsens forhandlingsret blev anerkendt af arbejdsgiverne. Det er den »store« historie. Men allerede 3 år tidligere havde ledelsen af jernstøberiet i Nykøbing på Mors efter knap 14 dages kamp accepteret fagforeningerne og de respektive fagforbund som ligeværdige forhandlingspartnere. Dette er lokalhistorie eller den »lille« historie.

Arbejdskampen på jernstøberiet i 1896 er godt undervisningsstof, ikke fordi den er lokal, men fordi den behandler væsentlige og principielle emner i »et for eleverne kendt og overskueligt milieu«.

Børge Jensen

Skolens personale

A
K. E. Andersen
Rugvangen 34
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 05 76

(Matematik, idræt)

AB
Anna-Lise Bjerre
Snerlevej 33
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 52 04

(Musik, religion)

JC
Jørgen Bach
Christensen
Elsøvej 161, Frøslev
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 74 41 78

(Historie, idræt)

JA
Jette Anker-Møller
Bjørndrupvej 15
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 56

(Dansk, engelsk)

VB
Vibeke Blaabjerg
Præstbrovej 236
7950 Erslev
Tlf. 97 74 20 66

(Musik, dansk)

D
Jens Peter Diget
Bellisvej 10
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 43 89

(Fysik, matematik)

PB
Peter Bancke
Kløvermarken 12
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 10 78

(Biologi, geografi)

C
Inge Christensen
Lyngbjergvej 7
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 50 25

(Tysk, idræt)

BH
Bent Hjerrild
Præstegårds-
vænget 3
7980 Vils
Tlf. 97 76 72 25

(Fransk, dansk)

MH
Martin Horsted
Soelbergsvej 21
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 35 72

(Fransk, engelsk)

PJ
Poul Erik Jacobsen
Valmuevej 18
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 18 77

(Fransk, latin)

UJ
Uffe Jensen
Grønnegade 26, 1.
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 39 47

(tyski, oldtids-
kundskab)

TH
Tove Hylgård
Tordenhøjsvej 20,
Skallerup, 7950
Erslev Tlf. 97 74 11 27

(Biologi)

BL
Bent Lykke Jensen
Bangsgade 12
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 06 65

(Samfundsfag)

LJ
Leif Jepsen
Østervang 40,
Møllerup
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 74 42 20

(Fysik, kemi)

IH
Inge Marie Høgh
Stenbjergvej 34,
Nørhå
7752 Snedsted
Tlf. 97 93 46 91

(Dansk, idræt)

BJ
Børge Jensen
Rugskellet 11
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 07 41

(Historie, tysk)

OJ
Ole Johansen
Skolebakken 39,
Sundby
7950 Erslev
Tlf. 97 74 63 21

((Historie, religion)

VJ
Helle Vibeke
Jacobsen
Valmuevej 18
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 18 77

(Fransk, latin)

HJ
Hans O. Jensen
Fårupparken 45
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 41 96

(Samfundsfag,
historie)

MK
Merete Krarup
Skivevej 18, Selde
7870 Roslev
Tlf. 97 59 63 35

(Engelsk, tysk)

LK
Leif H. Kristensen
Dalvænget 6
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 62

(Fysik, kemi,
naturfag)

CM
Christian Madsen
Ahornvej 1,
Glyngøre
7870 Roslev
Tlf. 97 73 18 26

(Matematik)

P
Margit Pedersen
Refshammervej 32
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 90

(Fransk, idræt)

AK
Asger Kristiansen
Toften 5,
8800 Viborg
Tlf. 86 67 10 05

(Geografi, idræt)

PM
Per Mikkelsen
Grønnegade 36
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 55 76

(Dansk, formning)

MP
Mogens Pedersen
Bjarkesvej 132,
7800 Skive
Tlf. 52 74 40 43

(Tysk, dansk)

JL
Jan Juul Larsen
Kornblomstvej 2
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 23 17

(Biologi)

BN
Bente Noe
Klokkelyngen 10
8800 Viborg
Tlf. 86 67 32 15

(Historie, religion)

AO
Anne Marie
Overbeck Pedersen
Fasanvej 29
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 57 19

(Engelsk, idræt)

LL
Lauge Larsen
Refshammervej 32
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 90

(Samfundsfag,
geografi)

N
Kaj Nysted
Mosevej 35,
Hundborg
7700 Thisted
Tlf. 97 93 71 37

(Geografi)

CP
Claus Pindstrup
Valmuevej 6
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 49 98

(Engelsk, dansk)

ER
Ebbe Rasmussen
Lyngbjergvej 7
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 50 25

(Dansk, idræt)

LS
Lars Scheibel
Harehøjen 10,
8800 Viborg
Tlf. 86 67 32 42

(Samfundsfag)

KS
Kurt Sonne
Thomsen
Staghøjvej 17,
Frøslev
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 74 44 10

(Matematik, fysik)

PR
Poul Riis
Grummegårds-
parken 36
Nr. Nissum
7620 Lemvig
Tlf. 97 89 15 84

(Fysik, matematik,
naturfag)

S
Henning Storm
Rugvangen 37
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 09 60

(Fysik)

KT
Kjeld Thorsen
Næssundvej 461
7960 Karby
Tlf. 97 76 12 14

(Religion, historie,
oldtidskundskab)

RV
Holger Riis-
Vestergaard
Granvej 47,
Glyngøre
7879 Roslev
Tlf. 97 73 15 84

(Kemi, biologi)

VS
Vibeke Sørensen
Antoinettebro 3,
Frøslev
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 74 43 42

(Dansk, formning)

MV
Marianne Villaume
Græsmarken 10
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 35 33

(Musik, fransk)

LR
Lene Rohde
Bangsgade 12
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 06 65

(Dansk)

T
Karin Thomsen
Vårvej 10
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 66

(Matematik)

Ø
Frans Øvre
Vårvej 10
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 48 66

(Matematik)

JEN
Anna Grete Jensen
Rugskellet 11
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 07 41

(Sekretær)

Hans Jørgen Nielsen
Svalevej 49
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 33 65

(Pedel)

Kurt Pedersen
Præstbrovej 81
7950 Erslev
Tlf. 97 74 18 32

(Pedelmedhjælper)

SP
Kirsten Spanggaard
Granvej 65,
Glyngøre
7870 Roslev
Tlf. 97 73 13 26

(Sekretær)

Birthe Larsen
Fårupparken 113
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 17 71

(Kantinen)

Else Marie Bro
Klosterbugten 9
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 97 72 35 24

(Kantinen)

Personalia

Pr. 1. august 1988 tiltrådte *Lars K. Scheibel* som rektor i stedet for *Knud Hansen*.

Alice Thorsen (t.v.) ved portræt af *Knud Hansen* (t.h.). Billedet hænger på lærerværelset.

Lektor *Tove Hansen* trak sig tilbage den 1/10 1988 og studielektor *Henning Storm* fratræder ved skoleårets udgang.

Pr. 1. august 1988 blev *Bent Lykke Jensen* (samfundsfag, dansk), *Inge Marie Høgh* (dansk, idræt), *Per Mikkelsen* (dansk, formning), *Poul Riis* (fysik, matematik), *Bente Noe* (religion, historie), *Tove Hyldgaard* (biologi) samt *Vibeke Blaabjerg Haaning* (musik, dansk) ansat som adjunkter.

På deltid blev ansat *Lene Rohde* (dansk).

I perioden fra oktober til december har *Gertrude Kacha* fra Zambia været ansat som gæstelærer.

I forårssemesteret har *Michael Søndergaard* gennemgået pædagogikum i faget fysik.

Ekskursioner og studierejser

Ekskursioner kan foretages inden for alle fag eller fagkombinationer. De afholdes normalt inden for skoleugen, og alle elever i den pågældende klasse skal deltage. Skolen betaler delvis rejse og logi, medens eleven betaler resten (incl. kost).

En ekskursion er et led i undervisningen og kræver, at man gør et stykke fagligt arbejde i forbindelse hermed og er villig til at bruge den ekstra tid, det tager at tilrettelægge en ekskursion, for at den kan blive vellykket fagligt såvel som samværmæssigt.

I det forløbne skoleår har der været afholdt over 30 ekskursioner. Ekskursionsmålene har været meget forskelligartede – i flæng kan nævnes København (samfundsfag, matematik og fysik), Morsø Food Park (geografi), kunstmuseer i Jylland (formning), landbrug – såvel »almindelige« som »økologiske« (biologi) og Hobro/Århus (historie).

Studierejser til udlandet er, som ordet siger, *studier*, dvs. at rejsemålet skal forsyne eleverne med stof inden for faget. Stoffet skal helt eller delvist opgives til eksamen. Alle elever i en klasse eller på et hold skal med, for at man kan få lov til at rejse i skoletiden. Rejsen skal planlægges og stoffet bearbejdes både før og efter rejsen.

Der er ikke mulighed for at få tilskud til studierejser til udlandet, så eleverne skal selv betale alle udgifter.

De tre studierejser, der har været afholdt i dette skoleår, beskrives nærmere i det følgende.

'Allo 'allo Avignon

3. y tilbragte i sensommeren '88 en uge i Provence i det sydlige Frankrig. Der havde fra begyndelsen af 1. g i klassen været stemning for en studietur i 3. g. Månedlig opsparing påbegyndtes derfor, idet vi ikke ønskede en stor økonomisk belastning, når tiden var inde til afholdelse af studieturen. I 2. g intensiveredes diskussionerne omkring valget af målet for turen, herunder hvilke emner studierne skulle omhandle.

Provence frembyder utroligt velbevarede levn fra tiden som romersk provins: bl.a. akvædukter, arenaer, amphiteatre og badstuer. Byen Avignon, centralt placeret i området, var i middelalderen for en kortere bemærkning hovedsæde for paverne. Det betød, at byen på det tidspunkt var den katolske kirkes magtcenter. Det var således naturligt at inddrage fagene historie og religion ved Ole Johansen – og selvfølgelig fransk ved Margit Pedersen.

Da således studieturens rammer var fastlagt, kunne vi begynde det forberedende arbejde i klassen: I de enkelte fag blev der læst relevante tekster med det formål, at vi skulle optræde som guider for hinanden ved de forskellige seværdigheder. I den forberedende fase lykkedes det også at skabe kontakt til et gymnasium i Avignon.

I begyndelsen af oktober kom Provence så i mediernes søgelys. Årsagen skal nok ikke søges i

tilstedeværelsen af 22 eventyrlystne 3. y'er samt to medbragte observatører, men snarere i det faktum, at en mindre naturkatastrofe i form af et voldsomt skybrud ramte området. Med den rette indstilling var det dog muligt at gøre en sådan uventet oplevelse til en behagelig afbrydelse i det dagslange og en smule krævende program. Denne »pause« viste sig senere at være den eneste af sin slags i et minutøst planlagt program: Tidlig søndagsmesse, besøg til de historiske seværdigheder, ture til klostre og kirker, praktiske opgaver i Avignon, og besøg på byens kommunale gymnasium ...

De daglige udflugter kunne ikke tilfredsstille det tilsyneladende umættelige behov for viden. Derfor tog vi initiativ til en udvidelse af studietiden til også at omfatte døgnets bedre halvdel: Nye og nyttige gloser blev på en effektiv måde indlært på nogle af de utallige spisesteder Avignon kan tilbyde. Enkelte nedlod sig dog til at gøre brug af amerikansk inspirerede udtryk såsom »h'amburger« og »Coca Cola« på McDonald's måske på grund af sprogbarrieren? I forbindelse med de franske kulinariske oplevelser erfarede vi, hvor uløseligt knyttet vinen er dertil. Den provencialske »Vin Rosé« er ydermere både god og særdeles billig, hvad der dog ikke afholdt alle fra de traditionelle nordeuropæiske drikke.

Efter en forrygende uge med fuld udnyttelse af tiden kunne vi tage afsked med en lettet og en smule mere gråsprængt hotel-fatter og påbegynde en mindre togrejse på 28 timer ...

Studieture giver mulighed for undtagelsesvis at lukke munden på lærerne og selv overtage en stor del af ansvaret for udbyttet. Undervisningen stimuleres af kombinationen mellem teori og praksis. En ikke helt uvæsentlig del af en studietur er endvidere det sociale aspekt: sam-

været med kammeraterne gennem en længere periode og et mere afslappet forhold til lærerne. Der skal derfor fra 3. y lyde en opfordring til nuværende og kommende gymnasieelever om at udnytte muligheden for afholdelse af studietur.

Bon Voyage!

3. y

3. z – Studietur til London

3. z's studietur til London var først og fremmest en historisk studietur, men tillige var religionsfaget repræsenteret med et enkelt besøg. Optakten til klassens London-besøg var en gennemgang i historieundervisningen af det industrielle gennembrud i England i 1700-tallet og landets imperiebyggeri i det 19. århundrede, et arbejdede der mandede ud i, at eleverne skrev speciale om periodens England.

Besøget illustrerede denne udvikling gennem et omfattende besøg på Science Museum, der viser de fleste aspekter og faser af den industrielle udvikling i det 19. århundrede, ligesom et besøg på Harrow Public School gav indtryk af, hvorledes rygraden i det britiske imperium, de koloniale administratorer, blev uddannet. At vi desuden så en stort anlagt musical (Starlight Express), der handlede om damplokomotivets sejr over moderne tog, er dog i den forbindelse kun et kuriosum.

Turen var desuden en arkitektonisk studietur, hvor både eksempler på gotik (Westminster Abbey, Windsor Castle), barok (St. Pauls Cathedral), nygotik (Houses of Parliament) og funktionalisme (Barbican Centre) blev studeret.

Et festligt indslag i turen var et besøg på Hare Krishna-centret i London som et led i studiet af

Fra Hare Krishna-templet i London

nyreligiøsitet. Vi blev her beværtet med nok så indviklede retter, og undertegnede blev bekranset med en hastigt tilvirket blomsterkrans, alt i mens en inciterende åndelig mester holdt studierejsens bedste foredrag.

Kjeld Thorsen

Udveksling med Bollnäs

Bollnäs Kommun, ca. 300 km nord for Stockholm, har siden 40'erne været venskabskommune med Nykøbing/Morsø, hvilket har givet anledning til et stort antal kontakter og udvekslinger.

Mellem Torsbergsskolan i Bollnäs og Morsø Gymnasium har der været kontakt i mange år,

hvorved mange unge svenskere har fået øjnene op for, at Danmark er andet end Christiania, København og et gennemrejseland på vejen til Syden, og elever herfra har fået gode indtryk af det svenske samfund og Stockholm.

I marts 1988 havde 15 Morsø-elever under ledelse af Karl Ejnar Andersen og Martin Horsted en uges ophold i Sverige, og i oktober 1988 kom 15 elever fra Torsbergsskolan under ledelse af Alice Lindberg og Henriette Borvall på genvisit. Også her deltog eleverne i den daglige undervisning sammen med deres værter. Morsø kommune var vært for en eftermiddagstur til Nord-Mors, Hanstholm og Vorupør.

Dette arrangement forløb så godt, at der fra Bollnäs er udtrykt ønske om en snarlig fortsættelse af udvekslingen.

Martin Horsted

Superledere - et projekt

I løbet af efteråret og vinteren 1988-89 har de to 3. g mat-fys klasser arbejdet med et valgfrit emne om superledere, som er stoffer, der leder den elektriske strøm helt uden modstand og dermed uden energitab.

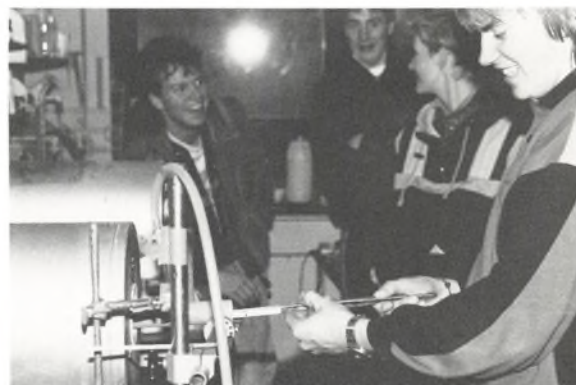
Det hele begyndte med en kontakt ud af skolen til en forsker på Danmarks tekniske Højskole, Niels Ebbe Dam. Niels Ebbe er selv elev fra Morsø Gymnasium, og han lagde måske derfor en så smittende ildhu i arbejdet, at projektet blev et valgfrit emne ud over det sædvanlige.

Tidligt blev det bestemt, at en del af arbejdet skulle bestå i at fremstille en keramisk superleder ved hjælp af skolens keramikovn. Mange tekniske vanskeligheder opstod naturligvis, problemer det tog tid at løse, men som blev løst på grund af en positiv holdning – ikke mindst hos skolens pedeller – og et entusiastisk arbejde af de involverede elever. Der blev fremstillet Storm P-agtige rørsystemer, og ovnen blev fyldt med brosten – velvilligt stillet til rådighed af kommunen – for bedre at kunne holde på varmen. Eleverne måtte selv få fremstillet en pillepresse (se billedet), da den vi havde modtaget fra DtH brød sammen under de 5-10 tons, den skulle udsættes for. Til sidst lykkedes det. På et værksted på øen kunne en flok elever en mørk aften aflevere en pille (tablet) til deres fysiklærer, en pille bestående af tre stoffer i et helt bestemt forhold, blandet af eleverne selv, en pille, der gerne skulle vise sig at være en superleder. Der manglede kun en sidste brænding i ovnen, og næste fase kunne gå i gang: en ekskursion til DtH i København.

Ekskursionen drejede sig ikke kun om superledere. I matematik hed det valgfrie emne fraktaler, og dette blev belyst af Bodil Branner, der er en af de førende forskere på området. Der blev også tid til lidt astronomi ved et besøg i observatoriet i Rundetårn, et besøg på Danmarks tekniske Museum i Helsingør, og lidt af et kup: en times besøg på Meteorologisk Instituts satellitnedtagningscenter i Rude Skov – tænk bl.a. på billederne i TV-avisen. Derudover blev det til en grundig rundvisning på DtH, men det største enkelt punkt var superledere.

Pillen og pressen ...

Besøg på DTH

Det begyndte en sen eftermiddagstime, hvor 3 elever, en fysiklærer og Niels Ebbe Dam sorterede de fremstillede piller, skar den mest loven-
de til og påsatte sølvkontakter. Det fortsatte næste dags morgen med et meget stort foredrag om generel fysisk teori, teori om superledere specielt og derefter sent på eftermiddagen med måleproceduren. Var det en superleder, vi havde fremstillet? Svaret var uldent, men efter nogle ekstra varmebehandlinger kom svaret – efter hjemkomsten fra København: *Ja*. Stoffet var superledende ved 77.9 K (-195.3 °C) og kunne således kaldes en højtemperatur-superleder (superledende ved en temperatur, der svarer til temperaturen af flydende luft). Det skal i øvrigt bemærkes, at den første højtemperatur-superleder blev fremstillet så sent som i 1987.

Nu kunne efterbehandlingen gå i gang. Denne bestod dels af en traditionel rapport (et digert værk), dels af 2 lysbilledserier med tilhørende teksthæfte/lydbånd. Til det sidste deltog en formningslærer med stor iver i vejledningen.

Nødvendigheden af denne slags projekter er åbenbar. Der blev stillet meget store krav til elevernes selvstændighed, gå-på-mod, ansvarlighed og opfindsomhed, og på ekskursionen mødte eleverne mennesker i besiddelse af et engagement, der gav et godt indblik i, hvordan det kan lade sig gøre at overstige på forhånd »uoverstigelige barrierer«.

Kurt Sonne Thomsen

3 b i Leningrad

(3.10-9.10 1988)

Den geografiske afstand mellem Danmark og Sovjetunionen er ikke overvældende. Alligevel er der på mange områder »langt« til vores store nabo. Det var nok hovedårsagen til, at vi valgte Sovjetunionen, nærmere bestemt Leningrad, som målet for en studierejse.

Historie (Hans Jensen) og dansk (Ebbe Rasmussen) stod for det faglige arrangement. I historie havde vi før turen specielt beskæftiget os med den russiske revolution, hvor Leningrad (eller Petrograd, som byen hed dengang) jo spiller en central rolle. Anden verdenskrig og den senere udvikling med glasnost og perestrojka blev også behandlet. Faget dansk behandlede russisk/sovjetisk litteratur og kunst. Herfra er der jo bl.a. også gået påvirkninger til Danmark.

På det praktiske plan bestod forberedelserne bl.a. i et lynkursus i det russiske alfabet. Det er betryggende at kunne læse gadenavne, hvis man en aften på egen hånd skulle blive en smule desorienteret.

Turen til Leningrad var en 2 døgns tog- og færgerejse. Vejret var vidunderligt under hele turen, så mens vi i moderat tempo nærmede os målet, sjælen kunne stadig følge med, oplevede vi gennem Sverige og Finland efterårets smukkeste farver.

Leningrad! En smuk by, der har været igennem så meget.

Med base i det centralt beliggende Hotel Europejskaja (ved Nevskij Prospekt) afviklede vi i løbet af 3 dage et program, som holdt os beskæftigede fra morgen til sen aften.

Vi så en del af de store museer: Vinterpaladset, Museet for Religion og Ateisme, Etnografisk

Museum, Museet for Leningrads Historie. Vi var på byrundtur, så Peter Paul Fæstningen, Piskarevskij kirkegården, Isak Katedralen, talte med en russisk topidræts-træner om idrættens rolle i det sovjetiske samfund.

Aftenprogrammerne bestod af et folkløreshow og en gallaforestilling i cirkus på den russiske forfatningsdag.

Pladsen tillader ikke at gå i detaljer med det faglige udbytte af de enkelte arrangementer. Skal man fremdrage et par eksempler, var det Museet for Religion og Ateisme, hvor guiden på god marxistisk vis redegjorde for hvordan religion og anden overtro, herunder kristendommen, var et produkt af de materielle produktionsvilkår. Besøget på Piskarevskij kirkegården kunne ikke undgå at gøre indtryk. Her er begravet over 400.000 af de omkring 600.000, som omkom under belejringen af Leningrad 1941-43. De fleste døde af kulde og sult.

Den smukkeste oplevelse var nok Vinterpaladset eller Erimitagen, som er den korrekte benævnelse. Et meget smukt og enormt bygningskompleks (omkring 300 sale), som rummer en af verdens betydeligste kunstsamlinger. Vi nåede ikke igennem det hele.

Var fritiden sparsom, blev den udnyttet desto mere intens. Der blev skabt internationale kontakter på hotellets bar. Det lykkedes også at komme i forbindelse med almindelige russere. Nogle af eleverne oplevede f.eks. et russisk diskotek. Der blev serveret saftvand og is! Sortbørshandlerne kunne man slet ikke undgå at komme i kontakt med. De sværmede omkring hotellet. Man kunne gøre forretninger, og man kunne blive snydt noget så grusomt. Her florerede den kapitalistiske junglelov i bedste stil.

Efter et storstilet restaurationsbesøg den sidste aften tog vi afsked med vores søde, hjælp-

somme og dansk-talende russiske guide, Lena. Vi fløj til København sammen med en dansk kulturdelegation, der, som os, havde været i Sovjet (i Letland) i disse »glastnost«-tider.

Det blev en rolig hjemtur. Man sov. I de vågne øjeblikke var der nogle, der funderede over, at russerne nok ikke var så slemme, som de havde troet.

Hans Jensen og Ebbe Rasmussen

Christiansborg

Den Danske Bank

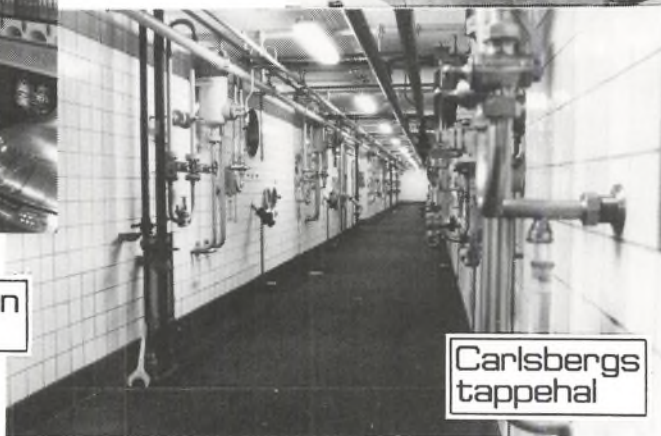
3.yuS

Carlsbergs bryghal

3.yuS ekskursion til København

Carlsbergs tappehal

Eksempel på ekskursion

Årets aktiviteter

Fællestimer

På skolen foregår der naturligvis også andet end egentlig undervisning. Mindst 8 timer hvert år afholdes der fællestimer. Her samles alle eleverne til en eller anden form for fællesarrangement. Til disse timer inviterer vi kunstnere, politikere og andre til at optræde/tale for os. Fællestimerne kan også bruges til at forberede andre elevaktiviteter eller tage uddannelsesspørgsmål op.

I skoleåret 88-89 afholdt vi bl.a. følgende arrangementer: En afrikansk teatertrup formidlede kulturelle og politiske indtryk fra Namibia. Kunstneren, provokatøren m.m. Jens Jørgen Thorsen berørte mange emner, men ind imellem også kulturpolitik og moderne kunst. Steen Steensen fremførte sine oprørsynspunkter mod miljøbevægelsen. I et forsøg på at få elevrådet til at fungere bedre, blev der sidst i skoleåret afholdt fællestimer, efter at debatoplæg havde været ude i klasserne til diskussion.

Friformning

Skolens formningslokale er et værksted hvor der er rige muligheder for at udfolde sig kreativt inden for områder som tegning, maling, keramik, foto, film, computergrafik og batik. Normalt er værkstedet forbeholdt skolens formningshold.

Den frivillige formningsundervisning er

imidlertid et tilbud til de elever, som ikke har formning – og selvfølgelig også til dem, som har, men bare ikke kan få nok. Her kan man bruge værkstedets muligheder med hensyn til redskaber og materialer – og der vil være en formningslærer til stede, som kan vejlede og hjælpe. Friformning er som skolens øvrige frivillige aktiviteter en mulighed for at udvikle talenter og fordybe sig i en personlig interesse – og det sker oven i købet i samvær med andre og ud fra filosofien »learning by doing«.

Musik

De fleste frivillige musiktimer har i mange år været brugt til gymnasiets sangkor. Således også i dette skoleår.

Sangkoret har haft en ugentlig korprøve – plus diverse ekstraprøver – til at arbejde på årets opgaver.

En dag i efteråret var vi til korstævne på Skive Gymnasium. Der sang vi sammen med to andre gymnasiekor bl.a. Morgensang fra »Elverskud« af Gade samt en rockkantate, »The Creation«, akkompagneret af et rockorkester. Det var en dejlig dag med korprøver, koncert og hygge.

Før jul holdt vi koncerter i Jebjerg Kirke (for første gang) samt i Lødderup Kirke, en kirke, som vi har haft et fint samarbejde med i mange år. Desuden medvirkede vi ved gymnasiets juleafslutning.

Julekoncert i Lødderup kirke

Forårets store mål var forårskoncerten, hvor virkelig mange elever fra skolens klasser og hold bidrog med smukke, spændende, sjove og flotte numre. Alsidigt! Koret medvirkede her med to jazzede numre af Leo Mathisen, tre numre fra »Skatteøen« af Sebastian samt »Hilsen til forårsolen« af Benny Andersen.

I det næste skoleår har vi planer om at fordele de frivillige musiktimer på kor, sammenspil m.v. og samle alle aktiviteter omkring opførelsen af en musical.

Frisport

Ud over de skemalagte idrætstimer tilbydes forskellige idrætsaktiviteter efter skoletid. Her har

man mulighed for at afprøve og videreudvikle sine færdigheder i de tilbudte discipliner.

I det forløbne år har der været tilbud om fodbold, volleyball, basketball, styrketræning og træning til Copenhagen Marathon. Disse tilbud er beregnet for alle elever på tværs af klasser, køn og kunnen, og mange får her gode oplevelser i samvær med andre om en fælles interesse.

For særligt interesserede og rutinerede spillere har der været et supervolleyhold i en periode. Både pige- og drengehold har i fodbold, volleyball og basketball deltaget i turneringer med andre gymnasier som en naturlig afslutning på træningen.

I fodbold deltog skolen med både et herre- og et damehold. Herrerne spillede sig frem til finalen, men blev her slået af Thisted. Damerne

derimod hjemførte pokalen for 6. gang ud af 7 mulige.

Volleyballstævnerne for herrer og damer blev afholdt her på skolen, og 3. g herrerne leverede en meget flot indsats, der rakte til en 2. plads i puljen, mens de øvrige hold var mere beskedne og nøjedes med lavere placeringer.

Af basketballresultater kan nævnes, at drengenes 1. g og 3. g hold vandt deres indledende pulje, men i semifinalstævnet i Hjørring fik 3. g'erne »kærligheden at føle« af en række 2. divisionsspillere. Pigernes 3. g hold løb ind i »store øretæver« allerede i indledende pulje, igen fra et rent 2. divisionshold.

Endelig har der været afholdt en volleyball-klasseturnering med deltagelse af næsten samtlige klasser plus et lærerhold.

Aktivitetsdag

Fredag den 9. september 1988 var der aktivitetsdag på Morsø Gymnasium. Den almindelige skolegang var suspenderet, og i stedet arbejdedes der i grupper/hold på tværs af klasse- og alderstrin.

Forud for selve dagen valgte alle et 1. og 2. ønske blandt følgende emner: akrobatik, kor (beat/rock, jazz eller klassisk), orkester, EDB-basar, fotoreportage, videoreportage, skak, teater/drama, dans, kæmpemalerier, masker og sport. Langt de fleste fik deres 1. ønske opfyldt.

Uger forinden havde de enkelte grupper haft en planlægningstime, som var blevet brugt godt og effektivt, for alle aktiviteter var i fuld gang med det samme, og samme høje aktivitetsniveau holdt sig hele dagen.

I pauserne var det store tilløbsstykke bogin-

spektorernes bogudsalg. Mange elever og lærere fandt i dagens løb vej til kælderens og gjorde gode køb.

Den travle dag afluttedes med en fest. Først spisning i kantine-området, dernæst underholdning i teatersalen i form af sang og musik, akrobatik, meddelelse af dagens turneringsresultater og teater. Til sidst dans til diskoteksrytmer. Alt i alt en fin-fin dag.

Anne Marie Overbeck

KFS

(Kristeligt Forbund for Studerende og Skoleungdom)

Her på gymnasiet er der hundredvis af elever. Ud af disse ved kun alt for få, at der eksisterer noget så vældig fint som KFS.

Vi samles torsdag i middagsfrikvarteret i elevrådslokalet og holder andagt (andagt = Absolut Noget Dejligt At Gå Til). Desuden synger og ber' vi sammen.

Så kom bare. Du ved godt, du er velkommen.

På forbundets vegne

Martin, Elke, MiRang og Anne Marie

Kaka

Kaka, der står for Kakaduen, er elevernes skoleavis. Den har ligget død et par år, men er nu vendt usvækket tilbage. Dog har den et stort problem, nemlig manglende interesse for bladet. Det gælder for såvel elever som lærere.

Det har stort set kun været redaktionen, der har skrevet, skønt vi flere gange har opfordret til, at man skriver til os. Det stof vi har fået i år, har vi selv skulle bede om.

Den manglende interesse, vi fra redaktionen har følt, har været med til at sænke niveauet, og det har gjort, at vi ikke har kunnet tage arbejdet så alvorligt, som vi gerne ville.

Et stærkt Kaka, der blev støttet af eleverne ville kunne bruges til mange ting, f.eks. diskussioner, debatter, offentliggørelse og spændende artikler. Desuden ville det være oplagt for skolens organisationer at bruge dette organ.

Det er vores håb, at Kaka vil lette og hæve sig over disse problemer, så Kaka også de følgende år kan svæve vidt over gymnasieelevernes hoveder. Den ædle due, der netop nu samler kræfter til et nyt skoleår, er parat til fodring. Elever, lærere og hvem det ellers måtte interessere, pas den og plej den, og den vil altid stå som et lysende symbol på en fælles kommunikation.

På redaktionens vegne
Ole Park Nielsen, 3. y.M.

Operation Dagsværk

Den 11. november 1988 afholdtes der Operation Dagsværk på Danmarks gymnasier og HF-kurser, og derfor også på Morsø Gymnasium.

Det er et stykke solidaritetsarbejde, som består i, at eleverne en skoledag går ud og arbejder

penge ind til et skoleprojekt i et u-land. – I år en skole for namibiske flygtninge. Det sker ved almindeligt dagsarbejde, salg af støttebreve, indsamling ved gadeaktivitet og alt hvad der ellers kan give lidt penge.

Og det må så arrangeres på de enkelte skoler. Men det er umiddelbart letteres sagt end gjort. Kort sagt løb dagsværksgruppen på vores skole ind i en mængde forhindringer.

For efter at arbejdet havde ligget stille i oktober, og vi startede hårdt op efter efterårsferien, en tand for sent, blev vi løbet op af vores med- eller modprojekt, Skoleprojekt Afghanistan (SPA). Og pludselig, 3 uger før dagsværksdagen, stod der 2 projekter med hvert sit formål og hver sine argumenter for og imod sig selv og hinanden. Og begge i administrativt rod til knæene. Det gav kamp om elevernes gunst. Måske var det positivt, at have et alternativ, men da SPA var et højreorienteret projekt, gik der politik i sagen og Dagsværk placeredes til venstre for midten. Det medførte, at mange af skolens elever til sidst hverken vidste ud eller ind, en del sprang fra med begrundelsen: »Jeg er ikke rød« eller »Jeg ved ikke rigtig ...«. Det vil sige, at der var en del, der blev tilbage på skolen den 11. november.

Dagsværksgruppen beklagede, at det projekt, der var ment så neutralt som muligt (for hvor finder man et neutralt u-land) gik hen og blev rødt. Det burde havde været solidaritet og ikke politik, der drev folk til eller fra OD eller SPA.

Men ikke desto mindre lykkedes det os at lave et Dagsværk med samme deltagelsesprocent som sidst, det vil sige 40 %, og med en indtægt på 26.000 kr. Der var fuld gang i arbejdspladserne, vi var faktisk lige ved at få for mange. Gågaden sydede af aktivitet, en af de store succeser i regnvejret var boden med vafler og varm kakao.

Der blev solgt støttebreve à 20 kroner. Der blev spillet musik, fra klassisk guitar i den ene ende af byen til rock i den anden ende.

Så på trods af alt blev det et godt Dagsværk i år igen.

Sofie Thorsen, 2x

Prytaneion 88/89

Morsø Gymnasiums festforening, der officielt har eksisteret siden den 6. december 1988, hedder Prytaneion, eller i daglig tale Pryt. Navnet Prytaneion kommer fra det gamle Grækenland, hvor personer, der bragte bystaten ære, det kunne være sejrige sportsmænd eller rigmænd, der havde givet tilskud til f.eks. teatret, som tak fra byen blev bispist på prytaneion, der også fungerede som rådhus.

Pryt startede sidste år med *Niveau*, som spillede utroligt godt, og efter parolen: »De første skal

blive de sidste«, blev det første pryt det sidste, der ikke var lovligt. Rektor krævede, at der officielt blev stiftet en forening, desuden krævede han, for at give tilladelse til festerne, at forskellige småting, såsom polititilladelser, var i orden.

De forskellige bands har været af blandet kvalitet. Til julepryt spillede *Hollywood*, som mildest talt ikke var specielt succesfulde. Til det følgende pryt spillede *Made in Japan*, og de var simpelt hen fede. Deres succes blev dog overgået af *Afroband*, der reggaede sig igennem karnevalspryt. Karnevalspryt så ellers ud til at blive en kæmpefiasko, der kom 6 mennesker (1. g'ere) til spisning, men hen på aftenen kom der en del mennesker, så alt i alt, måske det økonomiske undtaget, må karnevalspryt 89 siges at være blevet en succes. Årets sidste pryt er i skrivende stund endnu ikke blevet holdt, men bestyrelsen har lagt op til at gøre sig selv mere effektive (igen!) og har nedsat et udvalg til forøgelse af nydelsen af pryt.

Udstilling på biblioteket – februar 1989.

Forsøg på synliggørelse af skolen

Skoleregister, årsskrift 1988/89

– udarbejdet af Eva, 2. b, og Camilla, 3. x

Adresseforandring meddeles hurtigst muligt til skolens kontor.

Afleveringspligt. Der er pligt til rettidig aflevering i forbindelse med alle skriftlige opgaver.

Befordringsgodtgørelse gives, hvis afstanden mellem bopæl og skole overstiger 11 km. Ansøgningskemaer udleveres på skolens kontor.

Biblioteket på skolen har et pænt udvalg af fagrelevante bøger. Desuden forefindes et antal aktuelle aviser og tidsskrifter. Biblioteket har åbent hele dagen – også for handelsskolens elever og lærere. Mogens Pedersen er bibliotekar.

Bogdepotet er samlingsstedet for de undervisningsmaterialer, der udleveres til eleverne. Åbningstider vil fremgå af opslag. Bøger forsynes med navn, klasse og skoleår, derudover må der ikke skrives i skolens bøger. Og så er det en selvfølge, at de bindes ind.

Bollnäs er Morsø kommunes venskabsby i Sverige, ca. 300 km nord for Stockholm. Gentagne gange har elever her fra gymnasiet besøgt byen og boet privat. Senere kan de så forvente besøg fra deres svenske værter.

Ekskursioner kan bruges som et led i undervisningen. Turene kan vare en eller flere dage, men holdes normalt inden for skoleugen. Skolen betaler delvist rejse og logi, eleven betaler resten. Alle kan deltage.

Elevrådet mødes en gang om ugen, og det er elevernes formelle kontakt til lærere og ledelse. Klasserne vælger repræsentanter ved årets

begyndelse, lige som der i elevrådet vælges en formand fra hver årgang, en sekretær og en kasserer.

Ferieplan. Skolen har vedtaget følgende ferieplan for 1989/90:

Sommerferie: Lørdag den 24. juni-onsdag den 9. august.

Efterårsferie: Lørdag den 14. oktober-søndag den 22. oktober.

Juleferie: Fredag den 22. december-onsdag den 3. januar.

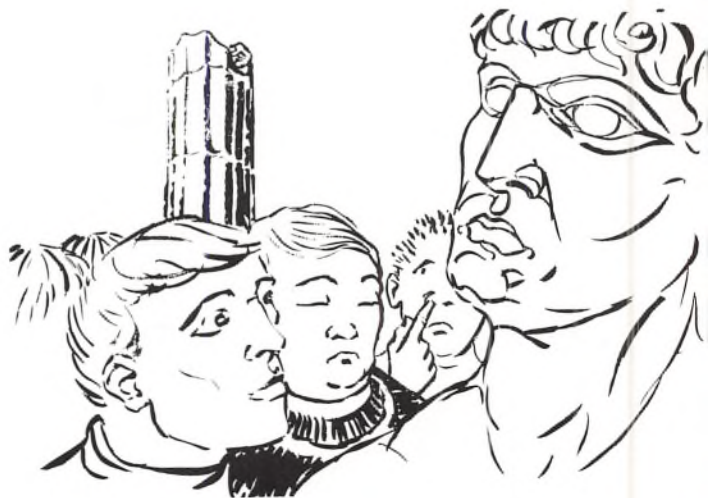
Vinterferie: Lørdag den 10. februar-søndag den 18. februar.

Påskeferie: Lørdag den 7. april-mandag den 16. april.

St. Bededag: Fredag den 11. maj.

Kristi Himmelfartsdag: Torsdag den 24. maj.

Pinseferie: Lørdag den 2. juni-mandag den 4. juni.

Grundlovsdag: Tirsdag den 5. juni.

De nævnte dage er inclusive. Hertil kommer naturligvis de lørdage og søndage, der ikke er omfattet af ovenstående.

Forsikringer. Siden 1. januar 1983 er skolens elever ikke dækket af nogen offentligt tegnet forsikring.

Forældremøder holdes for 1. og 2. g. Skolen finder det er en god idé, at elever og forældre følges til disse møder.

Fotokopiering kan normalt kun foretages af lærerne.

Friformning er et tilbud til alle elever om at beskæftige sig med formning i fritiden.

Frisport er et tilbud om sport i fritiden. Kræver faktisk intet – ud over lyst! Oprettelse af hold meddeles på »kommunikation« eller på opslagstavlen.

Fællestimer afholdes for alle skolens elever. Enhver kan stille forslag til indholdet, der f.eks. kan være foredrag, koncerter, diskussioner, film. Forslag afleveres til fællesudvalget. Der er mødepligt til disse timer!

Fællesudvalget er kontaktudvalg først og fremmest mellem lærere og elever. Det beskæftiger sig med introduktionsarrangementer, studieuger, aktivitetsdage, fællestimer, forhold, der berører elever og lærernes hverdag ud over undervisningen. FU består af 4 elever, 4 lærere, rektor og pedellen. Ved henvendelse til en af disse, kan sager optages på FUs dagsorden.

Glemte ting: Værdigenstande afleveres og afhentes på skolens kontor. Tøj og lignende udleveres ved henvendelse til pedellen.

Gymnasieforeningen for Morsø Gymnasium er stiftet i 1939 på initiativ af en række borgere fra by og land for at medvirke til oprettelsen af et gymnasium i Nykøbing Mors. I 1945 lagdes

grunden til en fond, hvoraf der ydes rentefrie lån til studenter fra Morsø Gymnasium, som hjælp til at komme i gang med en videre uddannelse.

Kantinen er normalt åbent kl. 7.45-14.00. Eleverne rydder *selv* af i fællesareal og hjemstavne.

Karakterer: Man har vedtaget at der gives standpunktskarakterer i december og marts. I slutningen af april gives karakterer i de fag, der afsluttes. I midten af maj i de fag, der fortsætter.

KFS er Kristeligt Forbund for Studerende og Skoleungdom. Skolens gruppe mødes i et spisefrikvarter om ugen; holder andagt, synger og beder sammen. Alle er meget velkomne!

Kommunikation afholdes for alle på skolen hver torsdag i det lange formiddags frikvarter. Her gives meddelelser og diskuteres evt. aktuelle forhold. Klasserne underholder på skift.

Koret er et tilbud om musikundervisning i fritiden. Der øves en gang om ugen og deltages desuden i koncerter m.m.

Legater og lån, der kan søges fra Morsø Gymnasium:

Morsø Jernstøberis Jubilæumslegat,
Gymnasiforeningens studielån,

Legater skænket af Morsø Bank og Morsø Sparekasse.

Ansøgningsblanketter fås på kontoret og afleveres til rektor senest den 10. maj.

Lærerforsamlingen består af alle skolens lærere. I forbindelse med karaktergivning mødes lærerne for at diskutere elevernes standpunkter.

Lærerrådet består af skolens lærere. Formanden vælges af lærerrådet. Det beskæftiger sig med en lang række forhold vedrørende skolens funktioner, f.eks. anskaffelser og fornyelser af læremidler og inventar, fagplan, principper for skemalægninger, budget, ekskursioner, forsøgsundervisning, årsprøver, studieuger m.m.

Mødepligt er der til alle timer. Fravær kan forklares på en seddel, der afleveres til kontoret. Fritagelse fra idrætsundervisningen kræver lægeattest, undtaget er dog tilfælde, hvor det er umiddelbart indlysende, at eleven ikke kan deltage. Udgift til lægeattest afholdes af eleven. Fritagelse i øvrigt kan gives ved helt

specielle lejligheder på skolens kontor. *Enhver* form for fravær indregnes i den samlede forfølgelses opgørelse! Ved stort fravær modtager eleven normalt en mundtlig advarsel. Ved fortsat fravær gives en skriftlig advarsel, hvorefter yderligere forfølgelse medfører indberetning til Direktoratet for Gymnasieskolerne og HF. For elever i 1. og 2. g kan dette betyde, at man mister muligheden for oprykning i næste klasse. For 3. g'ere, at man enten ikke indstilles til eksamen, eller at man indstilles til eksamen i fuldt pensum i samtlige fag.

Oprykning. Ved skoleårets afslutning behandler lærerforsamlingen elevernes standpunkter og kan råde en elev til at gå om eller ud. Den endelige afgørelse ligger hos eleven og – hvis denne er under atten – forældrene.

Opslagstavlen ved indgangen til kontoret bruges til meddelelser fra administrationen om bl.a. læreres fravær, skemaændringer og eksamen. Det er en god idé, at følge med i opslagene!

Papir udleveres ved skoleårets start. Yderligere forbrug må dækkes af eleven selv.

Pryt er skolens festforening.

Regelsamlingen indeholder alle de skrivelser, cirkulærer, bekendtgørelser og love, der er udsendt med henblik på undervisningen i gymnasiet. Når der er kommet nyt, kan man på opslagstavlen se, hvad det drejer sig om. Dele af regelsamlingen kan lånes ved henvendelse på kontoret.

Ringetider:

Mandag, tirsdag, onsdag og fredag:

1. 8.00- 8.45
2. 8.55- 9.40
3. 9.50-10.35
4. 10.45-11.30
5. 11.55-12.40
6. 12.45-13.30

7. 13.40-14.25

8. 14.30-15.15

Torsdag:

1. 8.00- 8.45

2. 8.50- 9.35

3. 9.55-10.40

4. 10.50-11.35

5. 11.55-12.40

6. 12.45-13-30

7. 13.40-14.25

8. 14.30-15.15

Rygning er kun tilladt i det afmærkede område nederst i kantinen.

Skemaændringer bekendtgøres på opslagstavlen.

Skolerådet har som funktion at formidle kontakten mellem forskellige grupper med tilknytning til gymnasiet. Sammensætning: 1 amtsrådsmedlem

2 forældrerepræsentanter

Rektor

Formanden for lærerrådet + yderligere en lærer

2 elever valgt af og blandt skolens elever

1 repræsentant for det tekniske og administrative personale.

Stipendier. Når man er fyldt 18 år er man berettiget til at søge støtte fra Statens Uddannelsesstøtte (SU) efter gældende regler. Oplysninger fås hos studievejlederen.

Stole hænges op efter sidste time af hensyn til rengøringspersonalet!

Studiekortet er et specielt identitetskort for elever på skolen. Kortet er obligatorisk ved deltagelse i fester og lignende på skolen. Kan desuden være nyttigt som dokumentation for, at man er uddannelsessøgende i andre situationer.

Studiekredse afholdes efter normal skoletid og består af en lærer + min. 10 elever.

Studieteknik underviser studievejlederen i ved begyndelsen af 1. g. Faglærerne supplerer den generelle vejledning.

Studievejlederen giver eleverne individuel vejledning vedrørende spørgsmål af studiemæssig, økonomisk, social og personlig art. Studievejlederen har selvfølgelig tavshedspligt. Der er en bestemt vejleder tilknyttet hver klasse og der gives timer om studieteknik, grenvalg, studie- og erhvervsorientering, adgangsbe-grænsning, støttemuligheder m.m. Træffetider kan ses på opslagstavlen.

Telefon (mønt-) findes ved kantinen. Skolens kontor modtager kun i specielle tilfælde besked til enkelte elever.

Udmeldelse foretages skriftligt og bør ske efter samtale med studievejleder og rektor. I denne forbindelse skal man huskes at aflevere bøger og buskort, samt at afmelde evt. SU.

Udtalelser kan gives til elever, der forlader skolen uden eksamen. Alle kan få attest på, at de er elever på skolen, og ligeledes få udskrift af eksamensprotokollen med de opnåede karakterer.

Studentereksamen 1989

3a

Andersen, Marian Nedersøe
Bak, Jesper Morten
Christensen, Lillian Lundgaard
Christensen, Majbritt Ahrenkiel K.
Christensen, Rikke Balck
Dich, Lisbeth
Dissing, Lisa
Hansen, Ulla
Hollund, Pia
Jensen, Anna Lank
Josefsen, Connie Kjærgaard
Mikkelsen, Niels Lysgaard
Møller, Hanne
Møller, Solvej Irene
Nielsen, Helle Buchhave
Nielsen, Kari Anne
Petersen, Ilse
Poulsen, Allan
Poulsen, Birgitte
Vestergaard, Stinne
Østergaard, Karen-Lise Djernes

3b

Andersen, Susanne Klausen
Hedegaard, Lene
Heinrichsen, Michael
Jensen, Berit Egelund
Jensen, Charlotte
Jensen, Lone Bilstrup
Jensen, Marianne
Johansen, Christina Toftdahl
Kristensen, Jette Mary
Kærgaard, Anna-Marie
Lages, Tem
Meyer, Jette Bomholt
Nielsen, Bettina
Pedersen, Jeanne Søgaard
Pedersen, Lone Krogh
Sund, Jeanette
Søndergaard, Henrik Hansen
Therkildsen, Maria-Lise-Lott
Thomsen, Jacob
Touborg-Jensen, Lise Hvidkjær
Ulriksen, Anne Soon
Vestergaard, Annemarie

3x

Ahm, John Frank
Andersen, Mikael
Elg, Camilla
Fick, Kristian Lykke
Fog, Mads Kromann
Hangaard, Lene
Holmstrøm, Michael
Jensen, Frank Rothaus
Jeppesen, Hanne
Kristensen, Martin Bjerregaard
Kvist, Dorte Kjærulff
Larsen, Michael
Larsen, Rudi
Mikkelsen, Kristian Holmstrøm
Mikkelsen, Lisbeth
Mortensen, Tina Riis
Nielsen, Claus Svane
Nielsen, Frank Kruse
Nielsen, Mette
Nørgaard, Lene
Petersen, Morten Christopher
Sørensen, Jens Søndergaard
Sørensen, Lotte
Vestergaard, Flemming Sørensen

3y

Andersen, Bente
Andersen, Lone Bak
Bach-Frederiksen, Martin
Buchhave, Søren
Carlsen, Christian
Hansen, Torben
Iversen, Tina
Jacobsen, Poul Smed
Jensen, Gunner
Madsen, Jeanette Kjeldahl
Møller, Gitte Bach
Nielsen, Anders Østergaard
Nielsen, Anette
Nielsen, Morten Overgaard Eskelund
Nielsen, Ole Park
Nørgaard, Anne Marie
Nørgaard, Helle Luise Tange
Olesen, Tina
Pedersen, John Bech
Thingstrup, Tina Tøt
Thomsen, Kenny

3z

Bakmann, Charlotte Trend
Bak-Mikkelsen, Peter
Bukh, Marianne
Bylov, Catharina Mølgaard
Christensen, Bodil Lund
Christensen, Lene Frigast
Futtrup, Peter
Hansen, Tina
Jensen, Alex Noppenau
Jensen, Rasmus Kristian
Jensen, Simon Bjerregaard
Laustsen, Palle Gørtler
Majgaard, Ann Britt
Mark, Irene
Mortensen, Bo
Nielsen, Tina Søndergaard
Nørgaard, Jørgen Dissing
Schjøler, Anne
Schmidt, Mette
Skouboe, Ann
Skovsager, Kent
Sørensen, Trine Priess

3u

Andersen, Marianne Kyed
Andersen, Mi Rang Nørgaard
Andersen, Søren Galsgaard
Bak, Tina Damkjær
Christensen, Pia
Frederiksen, Jette Klose
Fredholm, Ole
Futtrup, Karin Bak
Gade, Jess Vinkel
Gade, Johanne
Jakobsen, Jakob Legaard
Jakobsen, Michael Thøger
Jensen, Anette Schulz
Jeppesen, Bent
Knudsen, Jørgen
Korsgaard, Lone Riis
Kristensen, Bill Vernegren
Kristensen, Olaf Kjær
Nielsen, Anders Steen
Nielsen, Annemette
Odgaard, Jens Dissing
Olesen, Hanne
Støvring, Lone
Sørensen, Anne Marie
Sørensen, Bjarke Støvring

Studentereksamen 1988

3a

Andersen, Marianne Halse
Dissing, Karen
Eskildsen, Lisa
Gregersen, Karin Nygård Vallebæk
Hansen, Henrik Bo
Jacobsen, Camilla Sten
Jensen, Helle Skov
Jensen, Lene Møller
Jespersen, Tina
Nielsen, Flemming
Nielsen, Jacob Vald
Olesen, Karen Linnet
Pedersen, Dorthe Foged
Pedersen, Susanne Kusk
Plejdrup, Anne Ingeborg
Priess, Anette
Rasmussen, Anne Glud
Sommerlund, Stine
Søndergaard, Bente

3b

Andersen, Jesper Kjemtrup
Christensen, Helle Seerup
Dam, Lene Sørensen
Frantzen, May-Britt
Furbo, Agnes Østergaard
Gilling, Vibeke Lynggaard
Jakobsen, Anna Nør
Jensen, Karin Damgaard
Jensen, Michael
Jensen, Susse Aminak
Kirk, Lisbeth
Kristiansen, Anni
Larsen, Anne Mette
Mark, Henrik
Nørgaard, Hanne
Pedersen, Lisbeth

Pedersen, Rikke Vils
Rasmussen, Trine Anette
Sørensen, Dorthe Korup

3x

Christensen, Mariane Bekhøj H.
Gade, Søren
Hansen, Inge Trærup
Hunnerup, Preben Bovbjerg
Jensen, Ulla
Jørgensen, Claus
Kristiansen, Erik Munch
Lynggaard, Helle
Møller, Birgit
Nejsum, Karen
Nielsen, Klavs Dolmer
Nilsson, Birgitte Meinertz
Pedersen, Jette
Pedersen, Kirsten Bovbjerg
Poulsen, Lene Høgh
Poulsen, Thomas Bjørn
Rasmussen, Peter Nørgaard
Raunborg, Hanne
Riis, Hans Klausen
Østergaard, Anders-Peter Djernes

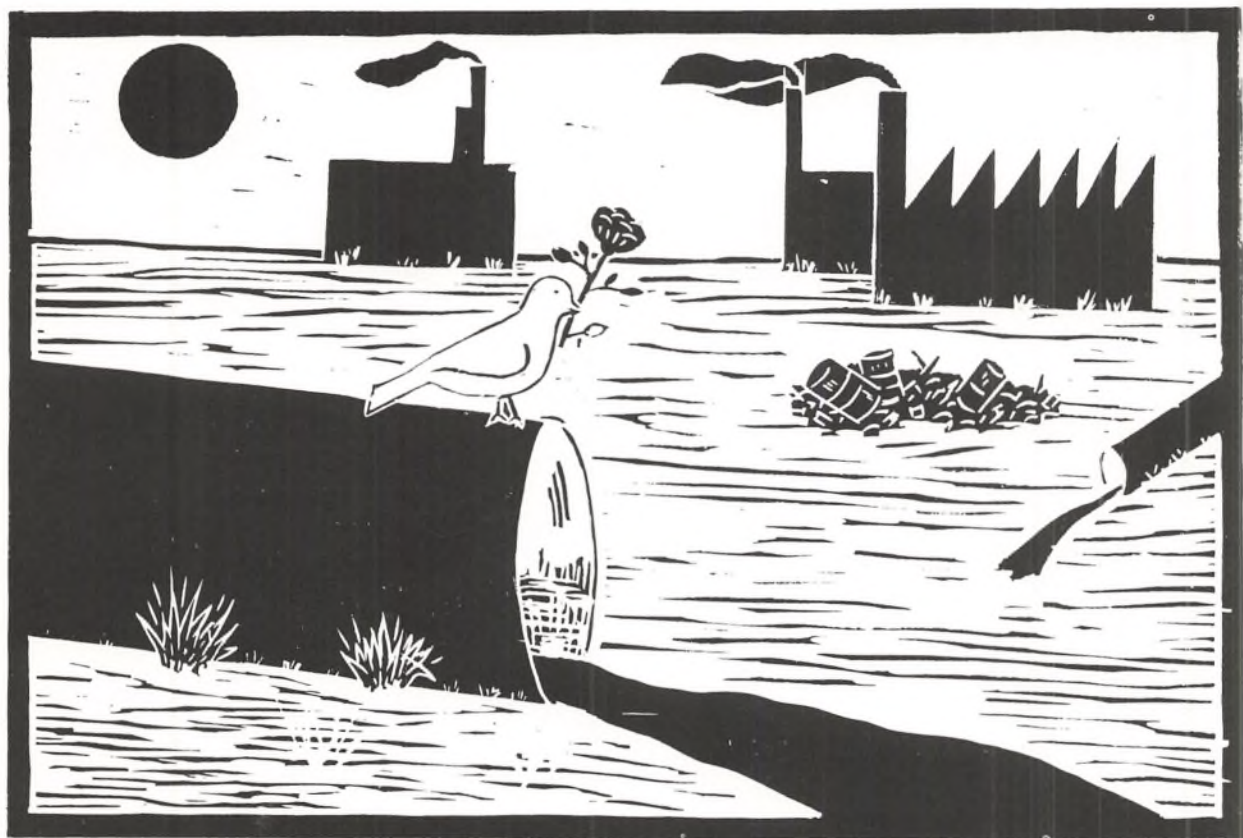
3y

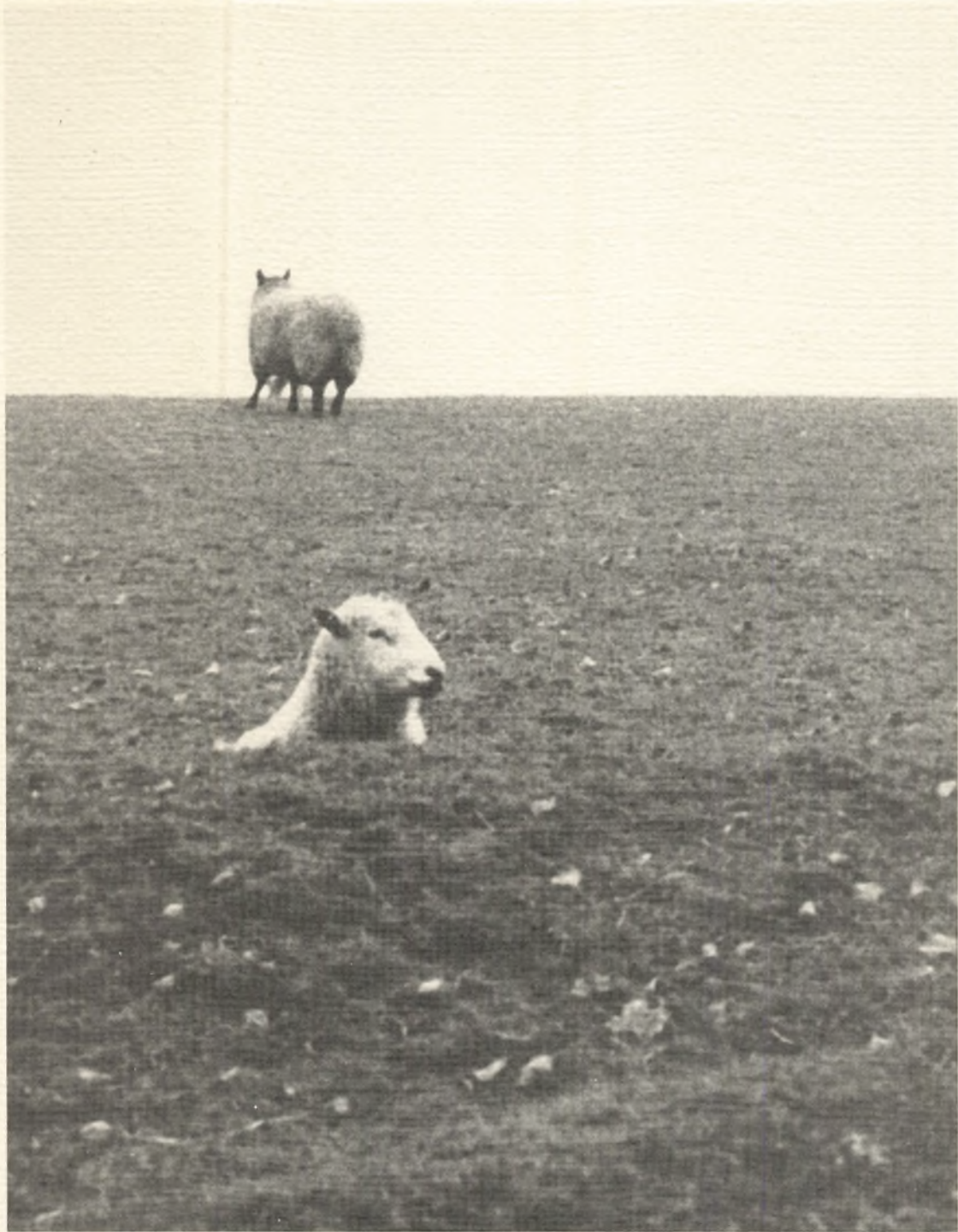
Christensen, Morten Dam
Gregersen, Lene
Hansen, Helle Munk
Houmøller, Søren
Jensen, Anette Birgitte
Jensen, Viggo Pedersen
Krarup, Lene Hjorth
Kristensen, Hans Kristian
Kristensen, Lars Holm
Krog, Helene Ovesen
Larsen, Tina

Majgaard, Lars Bo
Møller, Niels Erik
Nielsen, Frits
Nyby, Hanne Vad
Overgaard, Irene
Pedersen, Mette Musgaard
Teschl, Andreas Frans

3z

Blaabjerg, Kim
Blåbjerg, Niels Jørgen
Eriksen, Thomas Juul
Gravesen, Jesper Bryld
Hansen, Kirsten Nør
Jakobsen, Inger Marie Brunsgaard
Jensen, Erik Lodahl
Jensen, Helle Thomsen
Kjærsgaard, Morten
Knudsen, Rikke
Kristensen, Hanne
Larsen, Birgitte Dalsgaard
Nielsen, Helle
Noermark, Ghita Behrendsen
Olesen, Susanne
Sørensen, Steffen Christian
Vester, Flemming Krogh
Øllgaard, Hanne Magdalene
Ørbæk, Peter
Østlund, Anne Birgitte

»Får«
John Ahm,
3x